

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 8. marca 1856.

Gospodarske skušnje.

(Medle ali klaverne sadne drevesa poživiti) priporoča baron Fil. Menilmontant v „Ver. Fr. Bl.“ sledeče: Tam pa tam se nahaja na vertu kako drevo, katero hira in kmali vsahne, ker mu ne priteka potrebnega soka dovelj. Mislil in mislil sem, kako bi se dalo temu pomagati, kar si izmislim: kako bi bilo, ako bi korenine ravno tako narezal, kakor se narezuje deblo, da bi jih tako spodbodel, da bi še več koreninic naredile.

In res se je poterilo, kar sem mislil. Že dolgo tako ravnam in vselej mi je po sreči šlo. Dela ni veliko, truda pa še manj, takole: Če imaš drevo, ki ti noče veselo poganjati in rasti, odkopaj mu korenine, poišči naj debeleje in na več krajih jih nareži z žago precej globoko; berž potem pa pokrij spet vse korenine lepo z naj boljo vertnarsko zemljo. Prihodnje leto bo drevo nad zarezami pognalo veliko majhnih koreninic, katere pridno popivajo iz zemlje sok, katerega mu je poprej premalo dohajalo.

Vsak umen sadjorejec me bo pa razumel, da pod medlimi in slabimi drevesi le take zapopadam, katerim prave rastne moči manjka, ne pa starih in že izmolzenih, ker takih tudi obilen sok ne more oživiti.

(Kako dolgo se ohrani kaljivost jabelčnih in hruševih pešk?) Po mnogih skušnjah 25 do 30 let. Predlansko spomlad je Lud. Koch, kmetovavec v Dusbahu, sejal jabelčne peške, katere je njegov popolibrat pred 8 leti nabral in v hramu založil, v tem pa umerl. Ne ena peška ni kalila prvo poletje, tako, da je gospodar že mislil, da ne bo nič z njimi — al drugo spomlad (lani) se je prikazalo vse polno mladega drevjčja.

(Ali je bolje krompir zgodej ali pozno saditi?) Prof. Pistori je v zboru teltovske gospodarske družbe svetoval zgodej ga saditi, ker to je po njegovih skušnjah naj imenitniši pomoček zatreti krompirjevo bolezen; tudi je rekel, da se ga dvakrat več pridela; tak krompir, ki je že kalil, ko ga je sadil, je tudi veliko hitreje rasel memo takega, ki ni se kalil.

(Žito mola obvarovati). V naj novejšem zvezku „Dingl. Jour.“ se bere za kmetovavce in žitarje dober svet, kako naj hranijo žito, da mu ne bo mol škodoval. Ta pomoček je poterjen po obilnih skušnjah na Francozskem, se lahko izpelje in ne prizadene posebnih stroškov. Ta-le je: Čisto in suho žito naj se berž po pridelku v sodce spravi; zgornje dno sodca naj se proč vzame in namesto njega se naredi ravno tako velik pokrov, kateri se potem s težkim kamnom obloži. Tako stoji žito v stopah in trikrat več prostora je za žito v žitnici. Žitnica se vé da mora suha in temna biti, za to naj bojo oboknice zaperte. Francozki žitar Dufour, kateri že 20 let tako ravná, pravi, „da nikoli ni mola imel v obilnih svojih žitnih zalogah, — da nobena miš in podgana ga ni nadležvala, — da se žito nikoli ni sparilo ali zatuhnelo, ampak da je vselej čisto bilo in lepe farbe, in za moko kakor za seme posebno dobro. Kupci veliko raje kupujejo v sodcih spravljeno žito kakor po žitnici razsuto“.

Živinozdravilska novica.

(Za nove rane po otiskah sedla ali komata pri konjih) — pravi dr. J. G. Lehmann iz Polgrada na Ogerskem — ni boljšega mazila, kakor če se take oguljene rane (senj) s kolodionom (Kollodion), kateri se v apoteki dobiva, namažejo. Kolodion se namaže na rano s penzeljcom. Dvakrat ali trikrat s kolodionom namazana rana se prevleče s tanko, belo plastjo, katere jo popolnoma zakriva in stori, da je konj spet berž za rabo; kolodion derži rano čedno in jo zaceli naglo. — Če bi naši vozniki (furmani), kateri imajo včasih konje, da se jim spredej na persih in na herbtu živo meso vidi in ki morajo pri vsem tem voziti, ubogo svojo živino mazati s kolodionom, bi jim potolažili bolečine in zabranili še huje bolezni, katere dostikrat izvirajo iz takih zanemarjenih otisk. Lot kolod. velja 15 kr.

Natoroznanski pomenki.

Spisal po nemškem Juri Pavalec.

Kaj in kakošne so megle in oblaki in kako se narejajo.

(Dalje.)

Podoba oblakov je tedaj, kakor smo slišali, vsakemu rahlemu vetriču podveržena in zategavoljo tudi različna. Naj bolje nam je podobe oblakov razjasnil Anglež Howard razdelivši jih v troje glavnih: v perjasto (cirrus), kupato (cumulus) in verstnato (stratus) podobo; in v čvetero združenih: v perjasto-kupato (cirro-cumulus), perjasto-verstnato (cirro-stratus), verstnato-kupato (cumulo-stratus) in kupato-perjasto-verstnato ali pa deževno (nimbus) podobo.

Perjasti oblaki so nježne in ravnobežne, ali pa zmešane včasih kakor mladike granaste nitke. Po stanovitno lepem vremenu je ta oblak naj prvi, ki modro podnebje beli; je pri suhem vremenu bolj nitkast, pri mokrotnem vremenu in bližnjem dežji pa nekako zapran; večidel je čez miljo visoko v zraku, in zadržuje v sebi berž ko ne tudi snežene drobce.

Ako se perjast oblak zgosti, se rad v perjasto-verstnatega ali pa v kupatega premeni. Perjasto-verstnati oblaki so mali, beli, večidel krogli, razporedeni oblačici, ki jih „o včice“ imenujemo; le če so veliki in ostro omejeni, se prikažejo zvečer toplega poletnega dné in so po stanovitno mokrotnem vremenu dober prerok lepega vremena.

Perjasto-verstnasti oblak je le malo gost, dosti dalje raztegnjen, kakor bi se pričakovati moglo od njegove osebnosti, in ima zlo premenljivo podobo; visoko v zraku je kakor množina malih oblačicov in na obnebi, kjer le njegov navpičen prerez vidimo, se vidi kakor prostrane verste, ki včasih celo nebó ali pa saj večidel kakor z belim zagri-njalom zakrivajo. Ta oblak je tudi tisti, kateri, če je dosti tanek na sončnem zahodu stoji krasno prelivanje barv ali večerno zarjo, — ako pa je gost, oblačen večer uzrokuje in vselej tih dež po celi deželi prerokuje.

Verstnati oblak je po pravem to, kar mi za „meglo“ imamo, namreč kot voda raztegnjen oblak, ki se zemlje dotika. Naredi se ta oblak, ako dnevna toplota je od nočne zlo različna; naj rajše se vlačí nad globokimi vodami,